

Przegląd Prawno-Ekonomiczny

REVIEW OF LAW, BUSINESS & ECONOMICS

kwiecień-maj-czerwiec

Nr 47
(2/2019)

WYDZIAŁ ZAMIEJSKOWY
PRAWA I NAUK
O SPOŁECZEŃSTWIE | **KUL**

WYDAWCA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II | Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie
w Stalowej Woli

ADRES REDAKCJI

Redakcja „Przeglądu Prawno-Ekonomicznego” | 37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 6a |
e-mail: ppe@kul.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Artur Lis – redaktor naczelny (editor-in-chief) | dr David W. Lutz (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | dr Dariusz Żak – zastępcy redaktora naczelnego (associate editors) | dr hab. Grzegorz Wolak – sekretarz redakcji (administrative editor) | dr hab. Piotr T. Nowakowski – redaktor ds. międzynarodowych (international editor) | dr hab. Filip Ciepły, dr Isaac Desta (Holy Cross College w Notre Dame, USA), dr Dorota Tokarska, dr Dominik Tyrawa, dr Timothy Wright (Holy Cross College w Notre Dame, USA) – redaktorzy tematyczni (subject editors) | dr Piotr Pomorski – redaktor statystyczny (statistical editor) | mgr Agnieszka Lis – redaktor językowy polskojęzyczny (Polish-language editor) | mgr Tomasz Deptuła (USA) – redaktor językowy anglojęzyczny (English-language editor) | prof. dr hab. Nikolaï Gołowaty (UKRAINA) – redaktor językowy rosyjskojęzyczny | dr Judyta Przyłuska-Schmitt – redaktor konsultant (consulting editor) | mgr Rafał Podlesny – redaktor techniczny (layout editor)

RADA NAUKOWA

ks. prof. dr hab. Antoni DĘBIŃSKI (Rektor KUL Lublin) | prof. dr hab. Thomas BURZYCKI (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | prof. dr hab. Wiktor CZEPUKO (Ukraina) | dr hab. Leszek CWIKAŁA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Czesław DEPTUŁA (KUL Lublin) | dr hab. Marzena DYJAKOWSKA (KUL Lublin) | abp. prof. dr hab. Andrzej DZIĘGA (Szczecin) | dr hab. Krzysztof GRZEGORCZYK (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu) | nadkom. dr Dominik HRYSZKIEWICZ (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie) | prof. dr hab. Aleks JUDASZEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | prof. dr hab. Marian KOZACZKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Andrzej KUCZUMOW (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Pantelis KYRMIZOGLU (Alexander TEI of Thessaloniki, Greece) | dr hab. Antoni MAGDOŃ (KUL Stalowa Wola) | ks. prof. dr hab. Henryk MISZTAŁ (KUL Lublin) | prof. dr hab. Wojciech NASIEROWSKI (University of New Brunswick) | prof. dr hab. Jurij PACZKOWSKI (Ukraina) | prof. dr hab. Pylyp PYLYPENKO (Ukraina) | prof. dr hab. Anton STASCH (European Akademy of Technology & Management, Oedheim Niemcy) | prof. dr hab. Tomasz WIELICKI (California State University, Fresno) | ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

dr hab. Leszek BIELECKI (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) | dr Walentyn GOŁOWCZENKO (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr hab. Mirosław KARPIUK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr Barbara Lubas (Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach) | prof. dr hab. Oleksander MEREŻKO (Ukraina) | dr Kiril MURAWIEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr Łukasz Jerzy PIKULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) | ks. dr hab. Tomasz RAKOCZY (Uniwersytet Zielonogórski) | dr hab. Krystyna ROSŁANOWSKA-PLICHCIŃSKA (Wyższa Szkoła Zarządzania i Ekologii w Warszawie) | dr hab. Piotr RYGUŁA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) | dr hab. Romuald SZEREMIETIEW (Akademia Obrony Narodowej) | prof. dr hab. Jerzy Tomasz SZKUTNIK (Politechnika Częstochowska) | prof. dr hab. Dariusz SZPOPER (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr hab. Andrzej SZYMAŃSKI (Uniwersytet Opolski) | dr Agnieszka OGRODNIK-KALITA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

DRUK I OPRAWA

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI | ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin | tel. 91 812 09 08 |
e-mail: druk@volumina.pl

ISSN 1898-2166 | Nakład 300 egz.

Spis treści

Artykuły

KRZYSZTOF BOKWA, IWO JAROSZ *Zdradziłeś – zapłać? Cywilnoprawne konsekwencje zdrady małżeńskiej i ich współczesna erozja* | 12

MAGDALENA STOPIAK *Relacja między oświadczeniami woli a oświadczeniami wiedzy* | 30

TOMASZ PIOTROWSKI *Prawo do rozpowszechniania wizerunku sportowca* | 43

GABRIELA SACHA *Sztuczna inteligencja a prawo autorskie* | 63

ARKADIUSZ KROKOWSKI *Pośrednie, umowne ograniczenie umocowania prokurenta współnika spółki cywilnej przez umowę spółki skuteczne wobec osób trzecich* | 78

KAROLINA PAŁKA, MAREK STOLORZ *Prosta spółka akcyjna na Słowacji – ogólna charakterystyka i wybrane problemy* | 94

ŁUKASZ CHYLA *Czy wystarczający jest próg wyłączenia prospektu emisyjnego na poziomie 2,5 mln EURO?* | 106

JAROSŁAW KOWALSKI *Wady i zalety postępowań odrębnych na przykładzie postępowania upominawczego i elektronicznego postępowania upominawczego* | 124

ANNA MARIA BARAŃSKA *Skuteczność wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia orzeczenia złożonego przed jego ogłoszeniem* | 136

MATEUSZ KORZENIAK, MATEUSZ SZURMAN *Przestępstwo manipulacji instrumentami finansowymi - analiza jurydyczna na tle regulacji rozporządzenia MAR i dyrektywy MAD II* | 154

KAMIL LEŚNIEWSKI *Słów kilka o instytucji wspólnych zespołów śledczych w przyrządzie polskiej procedury karnej* | 173

KAROL JUSZKA *Czynniki dotyczące podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych* | 195

KAROLINA PALKA *Przestępstwo zniszczenia i uszkodzenia dziedzictwa archeologicznego w słowackim prawie karnym* | 205

MARLENA STRADOMSKA *Kryptowaluty jako zagrożenie dla systemu jednostki – analiza prawno – psychologiczna* | 222

PAULINA KOWALSKA *Udział radnego w głosowaniu a jego interes prawny* | 234

ANDRZEJ MICHALIK *Prawnopodatkowe konsekwencje udziału kościelnych osób prawnych w rozwijaniu sektora spółdzielni socjalnych osób prawnych* | 250

MAGDALENA MICHALSKA *Miejsce sądownictwa polubownego w polskim porządku konstytucyjnym* | 274

DOMINIK TYRAWA *Autostrada i droga ekspresowa jako obszar quasi specjalny w systemie dróg publicznych* | 291

PIOTR OLEJNICZAK *Problemy praktyczne związane z ustaleniem podmiotu opodatkowania podatkiem od nieruchomości* | 305

TRISTAN SKUPNIEWICZ *Geneza i rozwój standardów emisji spalin pojazdów w Unii Europejskiej* | 319

ŁUKASZ PIKUŁA *Christian Thomasius i koniec tradycji scholastycznej w nauce prawa* | 332

KRZYSZTOF BOKWA *„Baron Cygański” J. Straussa – spojrzenie prawne* | 355

KAROL SKOREK *Krytyka austriackiej szkoły ekonomicznej w ujęciu Oskara Langego* | 380

MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRHLAYĄ *Planowanie zasobów ludzkich w przedsiębiorstwie turystycznym* | 394

Glosa

TOMASZ RAKOCZY *Wykładnia językowa i celowościowa przepisu zawierającego katalog osób, którym przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Glosa do wyroku WSA w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2017 r., II SA/Po 307/17 | 407*

SŁAWOMIR ZWOLAK *Glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 września 2016 r., II OSK 3152/14 | 422*

Tekst źródłowy

ARTUR LIS *O humanitarnym nawracaniu pogan w świetle bulli Honoriusza III | 433*

Contents

Articles

KRZYSZTOF BOKWA, IWO JAROSZ *You betray – you must pay? Civil-law consequences of adultery and the modern erosion thereof* | 12

MAGDALENA STOPIAK *Relation between statements of will and statements of knowledge* | 30

TOMASZ PIOTROWSKI *Right to disseminate the image of an athlete* | 43

GABRIELA SACHA *Copyright and Artificial Intelligence* | 63

ARKADIUSZ KROKOWSKI *The issue of limiting indirectly the scope of powers of procurator in respect of third parties by creating the right to represent the partner in the civil law related partnership agreement* | 78

KAROLINA PALKA, MAREK STOLORZ *Simple joint stock company in Slovakia - general characteristics and selected problems* | 94

ŁUKASZ CHYLA *Is 2.5 million EUR prospectus exemption threshold enough?* | 106

JAROSŁAW KOWALSKI *The advantages and disadvantages of separate proceedings by the case of writ proceedings and electronic writ-of-payment proceedings* | 124

ANNA MARIA BARAŃSKA *Effectiveness of the motion for drawing and providing of the statement of reasons of the verdict submitted before it's announcement* | 136

MATEUSZ KORZENIAK, MATEUSZ SZURMAN *Market manipulation offence – juridical analysis under Market Abuse Regulation and Market Abuse Directive 2* | 154

KAMIL LEŚNIEWSKI *A few words about joint investigation teams from the perspective of Polish criminal procedure* | 173

- KAROL JUSZKA *Factors connected with resume preparatory criminal proceedings in the judgments issued by the Supreme Court and common courts* | 195
- KAROLINA PALKA *The crime of damaging and devaluation of archaeological heritage in Slovak criminal law* | 205
- MARLENA STRADOMSKA *Cryptocurrencies as a threat to the individual's system - legal and psychological analysis* | 222
- PAULINA KOWALSKA *Participation of the councillor in the voting and his legal interest* | 234
- ANDRZEJ MICHALIK *Legal and tax consequences of support church legal person in development of social cooperative movement* | 250
- MAGDALENA MICHALSKA *The position of arbitration in Polish constitutional order* | 274
- DOMINIK TYRAWA *Motorway and expressway as quasi special on public roads* | 291
- PIOTR OLEJNICZAK *Practical problems related to determining the subject of real estate taxation* | 305
- TRISTAN SKUPNIEWICZ *The origin and development of vehicle emissions standards in the European Union* | 319
- ŁUKASZ PIKUŁA *Christian Thomasius and the end of the scholastic tradition in the science of law* | 332
- KRZYSZTOF BOKWA *„The Gypsy Baron” by J. Strauss – a legal view* | 355
- KAROL SKOREK *Criticism of the Austrian school of economics in terms of Oskar Lange* | 380
- MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRUHLAYĄ *Human resources planning in a tourist enterprise* | 394

Gloss

TOMASZ RAKOCZY *Linguistic and system interpretation of the legal article including the catalogue of persons entitled to nursing benefit. Gloss to the decision of WSA of Poznan from 29th of June 2017, II SA/Po 307/17* | 407

SŁAWOMIR ZWOLAK *Gloss to the judgment of the Supreme Administrative Court of 27 September 2016, file ref. II OSK 3152/14* | 422

Source text

ARTUR LIS *On the humanitarian conversion of pagans in the boulevard of Honorius III* | 433

Karol Juszka

Czynniki dotyczące podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych

Factors connected with resume preparatory criminal proceedings in the judgments issued by the Supreme Court and common courts

Wstęp

Problematyka podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego jest związana z wzięciem pod uwagę czynników warunkujących skuteczne procedowanie na poszczególnych etapach postępowania. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 października 2017 r., IV KK 85/17¹, trafnie podkreśla że zasada skargowości nie ogranicza sądu w ustaleniach szczegółowych elementów faktycznych zdarzenia opisanego w akcie oskarżenia, ani w prawnej ocenie zarzucanego czynu. Z istoty tej fundamentalnej dla procesu karnego zasady wynika bowiem, że opis czynu zawarty w zarzucie skargi uprawnionego oskarżyciela stanowi jedynie procesową hipotezę, podlegającą ustawicznej weryfikacji w toku sądowego postępowania dowodowego. Rezultatem tych czynności oraz ocen dokonanych przez sąd jest opis czynu przypisanego oskarżonemu w orzeczeniu kończącym postępowanie.

Z postanowieniem tym koresponduje stanowisko wyrażone w innym postanowieniu Sądu Najwyższego, a to z dnia 30 maja 2017 r., IV KK 171/17, w którym stwierdzono, że wniosek o ściganie może być złożony na każdym etapie

¹ LEX nr 2427177.

postępowania. Jedyny warunek skutecznej konwalidacji czynności w tym zakresie odnosi się do przedawnienia karalności przestępstwa ściganego na wniosek. Istota niniejszego problemu sprowadza się zatem do kwestii, czy w okresie przed nastąpieniem przedawnienia doszło do przedstawienia podejrzanym zarzutu².

Celem niniejszego artykułu jest prezentacja czynników dotyczących podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Prezentacja omawianej tematyki zostanie przedstawiona w aspekcie wpływu tych czynników na dopuszczalność wszczęcia i prowadzenia tego postępowania, zakresu jego prowadzenia oraz skuteczności wykorzystania jego wyników.

Prezentacja czynników dotyczących podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego

Na początku rozważań należy zaznaczyć, że wskazane w art. 17 § 1 k.p.k. negatywne przesłanki procesowe odnoszą się zarówno do etapu wszczęcia, jak i kontynuowania postępowania już wszczętego, co oznacza, iż winny być uwzględniane przez sąd z urzędu na każdym etapie sprawy, w tym w toku postępowania odwoławczego³. Skuteczne powołanie się na ujemną przesłankę procesową w postaci powagi rzeczy osądzonej, prowadzące do umorzenia postępowania toczącego się ponownie w odniesieniu do tego samego przedmiotu procesu, wymaga rzeczywistego istnienia wcześniejszego orzeczenia rozstrzygającego o tym samym przedmiocie i zakresie odpowiedzialności karnej⁴. Nie jest dopuszczalne ponowne ściganie tej samej osoby za ten sam czyn przestępny, choćby z innym oskarżycielem i w innym postępowaniu⁵. W odniesieniu do przyczyn umorzenia R.A. Stefański zasadnie wskazuje, że w wypadku, gdy nie wykryto sprawcy, umorzenie postępowania z powodu niewykrycia sprawy może nastąpić tylko wówczas, gdy zostanie stwierdzone, że przestępstwo zaistniało, a więc nie wchodzi w grę przyczyny wymienione w art. 17 § 1 pkt 1-4, 6, 10 lub abolicja;

² LEX nr 2327875.

³ Postanowienie SN z dnia 9 grudnia 2015 r., V KK 281/15, LEX nr 1946390.

⁴ Postanowienie SN z dnia 23 sierpnia 2007 r., IV KK 206/07, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych” [dalej: OSNwSK] 2007, nr 1, poz. 1856, M. Rogalski, *Tożsamość czynu w procesie karnym*, „Państwo i Prawo” [dalej: PiP] 2005, nr 6, s. 49-64; M. Rogalski, *Zasada ne bis in idem w polskim procesie karnym*, „Studia Prawnicze” 2007, nr 2, s. 75.

⁵ M. Rogalski, *Glosa do postanowienia SN z dnia 28 października 2009 r., I KZP 21/09*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” [dalej: OSP] 2011, nr 1, poz. 1.

w razie wystąpienia którejkolwiek z tych przyczyn ma ona pierwszeństwo przed niewykryciem sprawy. W pełni należy podzielić pogląd, że przy zbiegu braku ustawowych znamion czynu zabronionego i przedawnienia wskazuje się tę pierwszą, gdyż nie może wygasnąć karalność czynu, który nie jest przestępstwem⁶.

Zasadniczym tytułowym czynnikiem jest problematyka wyjścia poza granice oskarżenia oraz powiązana z nią problematyka tożsamości czynu. Przedmiotowa tożsamość czynu jest warunkiem przyjęcia stanu prawomocności materialnej a nie jest tym warunkiem tylko wzajemne podobieństwo, identyczna kwalifikacja prawna, czy pomieszczenie zachowań w tożsamym przedziale czasowym⁷. Nie ma tożsamości czynu, zatem i powagi rzeczy osądzonej, gdy okresy przestępstwa (znęcania) pokrywają się ze sobą tylko częściowo, to jest okres objęty wyrokiem późniejszym wykracza poza okres przyjęty w wyroku wcześniejszym, choćby ich początek był jednoczesny⁸.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych podkreśla, że nie stanowi wyjścia poza granice oskarżenia, jeżeli czyn przypisany oskarżonemu w wyroku, mimo zmienionej kwalifikacji prawnej, według rozsądnej życiowej oceny dotyczy tego samego zdarzenia historycznego - faktycznego, tego samego czynu w znaczeniu ontologicznym, które stanowiło podstawę zarzutu określonego w akcie oskarżenia⁹. Znaczenie określenia „zdarzenie historyczne” obejmuje opisane w skardze wniesionej przez prokuratora zdarzenie faktyczne. Zdarzenie historyczne jest przy tym pojęciem o szerszym znaczeniu niż pojęcie „czynu” oskarżonego, polegającego na jego działaniu lub zaniechaniu¹⁰. Nie narusza granic skargi ukształtowanych wniesionym aktem oskarżenia dokonana przez sąd modyfikacja sposobu działania sprawcy, zakładająca odmiennosc przedsięwziętych czynności, a w szczególności fizycznych przejawów aktywności oskarżonego¹¹, co do dni podejmowania czynności sprawczych ujętych w opisie

⁶ R.A. Stefański, *Zbieg przyczyn umorzenia postępowania przygotowawczego*, „Prokuratura i Prawo” [dalej: Pr.] 2000, nr 4, s. 70-78.

⁷ Postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2018 r., III Ko 71/17, LEX nr 2434423.

⁸ Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 marca 2005 r., II AKO 12/05, „Kraakowskie Zeszyty Sądowe” [dalej: KZS] 2005, nr 3, poz. 27.

⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 lipca 2018 r., III AKA 13918, LEX nr 2524904; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2017 r., III AKA 298/16, LEX nr 2423353; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., II AKA 367/15, LEX nr 2071581; postanowienie SN z dnia 25 października 2012 r., IV KK 87/12, LEX nr 1226759.

¹⁰ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., II AKA 367/15, LEX nr 2071581; wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., II KK 109/14, „Biuletyn Prawa Karnego” [dalej: Biul.PK] 2015/1/12-18.

¹¹ Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., V KK 172/17, LEX nr 2350676; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 listopada 2014 r., II AKA 328/14, LEX nr 1621280; wyrok SN

czynu zarzucanego oskarżonym¹² utrzymująca nie tylko tę samą kwalifikację¹³, rodzaj przestępstwa¹⁴, różności dóbr prawnych naruszonych czynem¹⁵, przedmiot zamachu¹⁶, identyczność kręgu osób oskarżonych o udział w zdarzeniu, a także tożsamość określenia jego czasu i miejsca¹⁷, tożsamość osoby oskarżonego i pokrzywdzonego¹⁸ czy wreszcie zamiar sprawcy¹⁹.

Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 25 września 2012 r., II Aka 69/12, wskazał, że tożsamość czynu jest wyłączona w następujących sytuacjach: 1) nastąpiła zmiana osoby sprawcy; w tym samym postępowaniu, skierowanym przeciwko jednej osobie, nie może być wydane orzeczenie w stosunku do innej osoby (zasada identyczności oskarżonego), 2) nastąpiła zmiana dobra prawnego

z dnia 18 lutego 2009 r., V KK 4/09, LEX nr 486533, postanowienie SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., V KKN 111/01, LEX nr 51844.

¹² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 listopada 2012 r., II Aka 89/12, LEX nr 1237951.

¹³ Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., V KK 172/17, LEX nr 2350676; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 grudnia 2015 r., II Aka 155/15, LEX nr 2019905.

¹⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., II Aka 367/15, LEX nr 2071581.

¹⁵ Wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., II KK 109/14, Biul.PK 2015/1/12-18; wyrok SN z dnia 25 sierpnia 2010 r., II KK 186/10, LEX nr 619624.

¹⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2017 r., III Aka 298/16, LEX nr 2423353; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2017 r., III AKz 618/17, „Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach” [dalej: Biul.SAKa] 2017/4/14; postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., V KK 172/17, LEX nr 2350676; postanowienie SN z dnia 28 lutego 2017 r., III Ko 75/16, LEX nr 2238694; wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., II KK 109/14, Biul. PK 2015/1/12-18; postanowienie SN z dnia 1 marca 2013 r., V KK 394/12, LEX nr 1294462; postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., III KK 97/10, LEX nr 846041.

¹⁷ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2017 r., III Aka 298/16, LEX nr 2423353; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2017 r., III AKz 618/17, Biul.SAKa 2017/4/14; postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., V KK 172/17, LEX nr 2350676; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., II Aka 367/15, LEX nr 2071581; wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., II KK 109/14, Biul.PK 2015/1/12-18; postanowienie SN z dnia 21 sierpnia 2012 r., III KK 217/12, LEX nr 1227748; wyrok SN z dnia 13 października 2011 r., IV KK 193/11, LEX nr 1027190; postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., III KK 97/10, LEX nr 846041; wyrok SN z dnia 18 lutego 2009 r., V KK 4/09, LEX nr 486533; postanowienie SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., V KKN 111/01, LEX nr 51844.

¹⁸ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 lipca 2018 r., III Aka 139/18, LEX nr 2524904; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2017 r., III AKz 618/17, Biul.SAKa 2017/4/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., II Aka 367/15, LEX nr 2071581; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 listopada 2014 r., II Aka 328/14, LEX nr 1621280; wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., II KK 109/14, Biul.PK 2015/1/12-18; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 2 czerwca 2014 r., II Aka 38/14, LEX nr 1477302; wyrok SN z dnia 13 października 2011 r., IV KK 193/11, LEX nr 1027190; postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., III KK 97/10, LEX nr 846041.

¹⁹ Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., V KK 172/17, LEX nr 2350676; postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., III KK 97/10, LEX nr 846041.

(przedmiotu ochrony), 3) nastąpiła zmiana osoby pokrzywdzonego i równocześnie wystąpiła jakakolwiek różnica dotycząca miejsca czynu, czasu czynu, przedmiotu wykonawczego lub ustawowych znamion czynu, 4) nie doszło do zmiany osoby pokrzywdzonego, ale ujawniły się co najmniej trzy różnice dotyczące miejsca czynu, czasu czynu, przedmiotu wykonawczego lub ustawowych znamion czynu, 5) w porównywalnych określeniach czynu zachodzą różnice tak istotne, że wedle rozsądnej życiowej oceny nie można ich traktować jako tego samego zdarzenia faktycznego²⁰. Zatem granice oskarżenia są zachowane wtedy, gdy w miejsce czynu (bądź czynów) zarzuconego, w ramach tego samego zdarzenia faktycznego (historycznego) można przypisać oskarżonemu czyn ze zmienionym opisem, czy nawet oceną prawną, ale mieszczący się w tym samym zespole zachowań człowieka, które stały się podstawą poddania w akcie oskarżenia przejawów jego działalności wartościowaniu z punktu widzenia przepisów prawa karnego materialnego²¹. Tylko skazanie za czyn inny niż zarzucany, a więc stanowiący odmienne zdarzenie w tymże znaczeniu, byłoby naruszeniem zasady skargowości i stanowiłoby uchybienie procesowe o charakterze bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 439 § 1 pkt. 9 w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.)²².

Przykładem przedstawianej przez orzecznictwo instytucji związanej z problematyką podejmowania na nowo postępowania karnego jest czyn ciągły. Istota czynu ciągłego i powaga rzeczy osądzonej sprowadza się do akceptacji, że niedopuszczalne jest prowadzenie postępowania wtedy, gdy miałyby ono dotyczyć zachowania będącego elementem składowym i mieszczącego się w ramach czasowych czynu ciągłego, za który sprawca został prawomocnie skazany. Prawomocne skazanie za czyn ciągły rodzi bowiem powagę rzeczy osądzonej, co wyklucza przypisanie skazanemu kolejnych, takich samych jednostkowych zachowań z okresu opisanego w prawomocnym wyroku²³. Jedynie

²⁰ LEX nr 1237100.

²¹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., II AKA 367/15, LEX nr 2071581.

²² Postanowienie SN z dnia 28 lutego 2017 r., III Ko 75/16, LEX nr 2238694.

²³ Postanowienie SN z dnia 27 września 2013 r., II KK 221/13, LEX nr 1375162; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 lipca 2013 r., II Ko 87/13, KZS 2013, nr 7-8, poz. 48; wyrok SN z dnia 19 lutego 2011 r., II KK 23/13, LEX nr 1277707; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 września 2012 r., II AKA 264/12, KZS 2013, nr 4, poz. 48; wyrok SN z dnia 5 stycznia 2011 r., V KK 64/10, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Wojskowa” [dalej: OSNKW] 2011/2/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 grudnia 2010 r., II AKA 191/10, KZS 2011, nr 4, poz. 37; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 lipca 2010 r., II AKA 138/10, KZS 2010, nr 12, poz. 54; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 lipca 2010 r., II AKA 55/10, LEX nr 628242; wyrok SN z dnia 26 lipca 2007 r., IV KK 153/07, OSNwSK 2007, nr 1, poz. 1735; wyrok SN z dnia 25 maja 2005 r., III KK 95/05, OSNwSK 2005/1/1061; uchwała SN z dnia 21 listopada

wówczas, gdy sąd uznał, że objęte jednolitym zamiarem zachowania oskarżonego stanowią jeden czyn zabroniony w rozumieniu art. 12 k.k., zakres powagi rzeczy osądzonej wyznaczony jest ustalonym w wyroku skazującym lub warunkowo umarzającym czasem jego popełnienia²⁴.

Innym czynnikiem jest relacja między czynem współukarany a czynem następczym w kontekście jedności czynu. Trafnie wypowiada się w tym aspekcie Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 2 października 2007 r., II AKA 211/07, stwierdzając, że przyjęcie, iż czyn stanowi współukarany czyn następczy nie daje podstawy do umorzenia postępowania w tej części. Czyn następczy w sensie prawnym tworzy z czynem głównym określoną całość, prawną jedność. Umarzanie postępowania, co do części czynu potraktowanej jako czyn następczy, byłoby naruszeniem zasady jedności czynu. Prawidłowym rozwiązaniem zaistniałej sytuacji jest przypisanie sprawcy czynu głównego z odpowiednim zaznaczeniem, iż czyn ten obejmuje również inny czyn potraktowany przez sąd jako następczy²⁵.

Na kolejne przedmiotowe czynniki wskazuje Sąd Apelacyjny w Gdańsku, podnosząc, że przyjęcie odmiennej kwalifikacji prawnej czynu nie otwiera możliwości ponownego postępowania. Nowe postępowanie nie jest także dopuszczalne w razie uprzedniego niepełnego rozpoznania sprawy. Powaga rzeczy osądzonej nie pozwala na ponowne postępowanie przeciwko tej samej osobie o ten sam przedmiot odpowiedzialności prawnej, innymi słowy - o ten sam czyn w znaczeniu prawnym²⁶.

Sąd Najwyższy słusznie zaznacza, że stan powagi rzeczy osądzonej tworzy tylko tożsamość nowych faktów i dowodów stanowiących podstawę wniosków, a nie to, że podstawy są niemalże identyczne²⁷. W odniesieniu do tytułowej problematyki słusznie M. Rogalski wskazuje, że obowiązywanie zasady *ne bis*

2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002/1-2/2; P. Kardas, *Okoliczności wyłączające przestępność lub karalność zachowania a konstrukcja czynu ciągłego*, Prok. i Pr. 2008, nr 1, s. 5-31.

²⁴ Postanowienie SN z dnia 27 września 2013 r., II KK 221/13, LEX nr 1375162, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 września 2010 r., II AKA 85/10, LEX nr 677927; P. Kardas, *Res iudicata a konstrukcja czynu ciągłego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2007, nr 2, s. 53-99; M. Maraszek, *Glosa do wyroku SN z dnia 22 stycznia 2014 r., III KK 440/13*, LEX/el. 2014; M. Rogalski, *Glosa do uchwały SN z dnia 15 czerwca 2007 r., I KZP 15/07*, OSP 2008, nr 2, poz. 15; M. Rogalski, *Tożsamość...*, s. 49-64.

²⁵ LEX nr 357209; D. Drajewicz, *Glosa do wyroku SN z dnia 16 listopada 2009 r., IV KK 98/09*, PiP 2011, nr 3, s. 132-137.

²⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 16 stycznia 2013 r., II AKA 441/12, „Przeгляд Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku” 2013, nr 3, s. 168-171; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 11 sierpnia 2009 r., II AKA 132/09; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 października 2008 r., IV KK 118/08, LEX nr 469410.

²⁷ Postanowienie SN z dnia 16 grudnia 2004 r., IV Kz 57/04, OSNwSK 2004, nr 1, poz. 2417.

in idem wynika jednak przede wszystkim z treści art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem, gdy postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone, nie można wszcząć postępowania, a wszczęte należy umorzyć. Przepis ten formułuje więc wprost zakaz ponownego prowadzenia postępowania w tej samej sprawie. Zakaz *ne bis in idem* oznacza, że nie tylko nie można wymierzyć ponownie w tej samej sprawie kary, ale w ogóle nie można wszcząć i prowadzić postępowania²⁸.

Tytułowa problematyka dotyczy także relacji między odpowiedzialnością karną a odpowiedzialnością administracyjną. M. Rogalski trafnie podnosi, że o charakterze postępowania, w ramach którego dochodzi do wymierzenia sankcji o charakterze administracyjnym, dublującej sankcję o charakterze penalnym, decydować musi nie tylko rodzaj i charakter prawny wymierzonej sankcji, ale także funkcja, jaką pełnią oba wchodzące w grę reżimy odpowiedzialności²⁹. Kontynuując swoje stanowisko M. Rogalski podaje przykład: Nie można traktować obligatoryjnego cofnięcia pozwolenia na broń jako kary dodatkowej wobec kary orzeczonej przez sąd karny za popełnienie przestępstw przeciwko zdrowiu, życiu lub mieniu; nie można również traktować jej nałożenia jako powtórnego ukarania za ten sam czyn, prowadzącego do złamania zasady *ne bis in idem*³⁰.

Podsumowując należy podkreślić, że w sytuacji, gdy prawomocne umorzenie w fazie *in rem* postępowania przygotowawczego doprowadziło do wygaśnięcia skargi publicznej, a nie zastosowano instytucji procesowych pozwalających na jej odzyskanie, prokurator nie dysponuje już prawem do oskarżania. Uprzednie prawomocne umorzenie postępowania przygotowawczego bez zastosowania instytucji przewidzianych w art. 327 § 1 i § 2 k.p.k. i art. 328 k.p.k. nie pozwala już kontynuowania czynności procesowych w ramach dotychczasowego postępowania lub ich przeprowadzania w innym postępowaniu³¹. Nie można umorzyć postępowania np. z powodu śmierci podejrzanego w sytuacji, gdy zostanie stwierdzone, że działał on w granicach obrony koniecznej, gdyż wówczas przyczyną umorzenia może być stanowienie przez ustawę, że sprawca nie popełnia przestępstwa (art. 17 § 1 pkt. 2 k.p.k.). W wypadku, gdy nie wykryto sprawcy, umorzenie postępowania z powodu niewykrycia sprawy może nastąpić tylko wówczas, gdy zostanie stwierdzone, że przestępstwo zaistniało, a więc nie

²⁸ M. Rogalski, *Zasada...*, s. 75.

²⁹ M. Rogalski, *Odpowiedzialność karna a odpowiedzialność administracyjna*, „Ius Novum” 2014, nr 1, s. 66-80.

³⁰ Tamże.

³¹ Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 13 listopada 2013 r., IV Ka 67/13, LEX nr 1715357.

wchodzą w grę przyczyny wymienione w art. 17§1 pkt. 1-4, 6, 10 lub abolicja; w razie wystąpienia którejkolwiek z tych przyczyn ma ona pierwszeństwo przed niewykryciem sprawcy. W pełni należy podzielić pogląd, że przy zbiegu braku ustawowych znamion czynu zabronionego i przedawnienia wskazuje się tę pierwszą, gdyż nie może wygasnąć karalność czynu, który nie jest przestępstwem³².

Podsumowanie

Przedstawione w niniejszym artykule czynniki opisane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych wywierają wpływ na dopuszczalność wszczęcia, skuteczność prowadzenia podjętego postępowania przygotowawczego oraz właściwe wykorzystanie jego wyników. Przedmiotowe czynniki stanowią także podstawę do kontynuacji debaty na stosowaniem tytułowej instytucji.

Bibliografia

Literatura

- Drajewicz D., *Glosa do wyroku SN z dnia 16 listopada 2009 r., IV KK 98/09*, „Państwo i Prawo” 2011, nr 3.
- Kardas P., *Okoliczności wyłączające przestępczość lub karalność zachowania a konstrukcja czynu ciągłego*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 1.
- Kardas P., *Res iudicata a konstrukcja czynu ciągłego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2007, nr 2.
- Maraszek M., *Glosa do wyroku SN z dnia 22 stycznia 2014 r., III KK 440/13*, LEX/el. 2014.
- Rogalski M., *Odpowiedzialność karna a odpowiedzialność administracyjna*, „Ius Novum” 2014, nr 1, s. 66-80.
- Rogalski M., *Glosa do postanowienia SN z dnia 28 października 2009 r., I KZP 21/09*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2011, nr 1, poz. 1.
- Rogalski M., *Glosa do uchwały SN z dnia 15 czerwca 2007 r., I KZP 15/07*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2008, nr 2, poz. 15.
- Rogalski M., *Zasada ne bis in idem w polskim procesie karnym*, „Studia Prawnicze” 2007, nr 2.
- Rogalski M., *Tożsamość czynu w procesie karnym*, „Państwo i Prawo” 2005, nr 6.
- Stefański R.A., *Zbieg przyczyn umorzenia postępowania przygotowawczego*, „Prokuratura i Prawo” 2000, nr 4.

³² R.A. Stefański, *Zbieg...*, s. 70-78.

Orzecznictwo

- Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 marca 2005 r., II AKo 12/05, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2005, nr 3, poz. 27.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r., V KKN 111/01, LEX nr 51844.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2004 r., IV Kz 57/04, Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych” 2004, nr 1, poz. 2417.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2007 r., IV KK 206/07, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych” 2007, nr 1, poz. 1856.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2010 r., III KK 97/10, LEX nr 846041.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2012 r., III KK 217/12, LEX nr 1227748.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., IV KK 87/12, LEX nr 1226759.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2013 r., V KK 394/12, LEX nr 1294462.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2013 r., II KK 221/13, LEX nr 1375162.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2015 r., V KK 281/15, LEX nr 1946390.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2017 r., III Ko 75/16, LEX nr 2238694.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2017 r., IV KK 171/17, LEX nr 2327875.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2017 r., V KK 172/17, LEX nr 2350676.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2017 r., IV KK 85/17, LEX nr 2427177.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2018 r., III Ko 71/17, LEX nr 2434423.
- Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002, nr 1-2, poz. 2.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 października 2008 r., IV KK 118/08, LEX nr 469410.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 września 2012 r., II AKA 264/12, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2013, nr 4, poz. 48.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 16 stycznia 2013 r., II AKA 441/12, „Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku” 2013/3/168-171.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2017 r., III AKz 618/17, „Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach” 2017, nr 4, poz. 14.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 grudnia 2010 r., II AKA 191/10, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2011, nr 4, poz. 37.

- Wyrok Sadu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 lipca 2013 r., II Ko 87/13, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2013, nr 7-8, poz. 48.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 13 listopada 2013 r., IV Ka 67/13, LEX nr 1715357.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 2 października 2007 r., II AKa 211/07, LEX nr 357209.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 lipca 2010 r., II AKa 55/10, LEX nr 628242.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 lipca 2010 r., II AKa 138/10, KZS 2010, nr 12, poz. 54.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 września 2010 r., II AKa 85/10, LEX nr 677927.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego z Lublinie z dnia 11 sierpnia 2009 r., II AKa 132/09, LEX nr 523977.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 grudnia 2015 r., II AKa 155/15, LEX nr 2019905.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2012 r., II AKa 69/12, LEX nr 1237100.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 2 czerwca 2014 r., II AKa 38/14, LEX nr 1477302.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 listopada 2012 r., II AKa 89/12, LEX nr 1237951.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., II AKa 367/15, LEX nr 2071581.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2017 r., III AKa 298/16, LEX nr 2423353.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 lipca 2018 r., III AKa 13918, LEX nr 2524904.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 listopada 2014 r., II AKa 328/14, LEX nr 1621280.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2005 r., III KK 95/05, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych” 2005, nr 1, poz. 1061.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007 r., IV KK 153/07, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych” 2007, nr 1, poz. 1735.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2009 r., V KK 4/09, LEX nr 486533.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2010 r., II KK 186/10, LEX nr 619624.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2011 r., V KK 64/10, OSNKW 2011, nr 2, poz. 14.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2011 r., IV KK 193/11, LEX nr 1027190.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2013 r., II KK 23/13, LEX nr 1277707.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2014 r., II KK 109/14, „Biuletyn Prawa Karnego” 2015/1/12-18.

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest prezentacja czynników dotyczących podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Prezentacja omawianej tematyki zostanie przedstawiona w aspekcie wpływu tych czynników na dopuszczalność wszczęcia i prowadzenia tego postępowania, zakres jego prowadzenia oraz skuteczność wykorzystania jego wyników.

SŁOWA KLUCZOWE: wyroki sądowe, wszczęcie postępowania karnego, podjęcie postępowania przygotowawczego, Sąd Najwyższy, sądy powszechne

Summary

The aim of this article is to present factors, which are connected with taking decision about resume preparatory criminal proceedings. Presentation of these factors is based on analysis judgments by Supreme Court and common courts in Poland. These analysis concentrate with factor affecting the initiate and conduct criminal proceedings, scope of course that proceedings and criminal effectiveness in used of results.

KEY WORDS: judicial decisions, to initiate criminal proceedings, to resume preparatory criminal proceedings, Supreme Court, common courts.

Nota o autorze:

Dr Karol Juszcza, Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Główne dziedziny działalności naukowej: formy wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności, środki poddania sprawcy próbie, wymiar kary, prawa człowieka, czynności procesowo-kryminalistyczne.